

EL

EL

EL



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.2.2008
COM(2008) 70 τελικό

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

περί της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις διαπραγματεύσεις για ένα νομικά δεσμευτικό μέσο για τον υδράργυρο, σε συνέχεια της απόφασης 24/3 του Διοικητικού Συμβουλίου του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP)

A. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΣΤΟΧΟΙ

Στόχος της σύστασης είναι να διασφαλιστεί η αξιόπιστη, συνεκτική και αποτελεσματική διαπραγματευτική θέση της Κοινότητας κατά την επερχόμενη διαδικασία που δρομολογήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) στην 24η συνεδρίασή του (απόφαση 24/3 για τη διαχείριση των χημικών ουσιών), με σκοπό τη θέσπιση ενός νομικά δεσμευτικού διεθνούς μέσου για τον υδράργυρο.

2. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το UNEP αναγνώρισε ήδη το 2003 ότι υπήρχαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις του υδραργύρου και των ενώσεών του παγκοσμίως, τα οποία δικαιολογούν την ανάληψη περαιτέρω διεθνούς δράσης για τη μείωση του κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον από την απελευθέρωση υδραργύρου και ενώσεών του στο περιβάλλον. Η απόφαση, μολονότι θέσπισε το «Πρόγραμμα διεθνούς δράσης για τον υδράργυρο», δεν αποσκοπούσε στη θέσπιση ενός νομικά δεσμευτικού μέσου για τον υδράργυρο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Κατά την 23^η συνεδρίασή του, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) ενέκρινε την απόφαση 23/9 με την οποία μετατέθηκε για την επόμενη συνεδρίαση η εκτίμηση «της ανάγκης ανάληψης περαιτέρω δράσης για τον υδράργυρο, με την εξέταση ενός πλήρους φάσματος επιλογών, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ενός νομικά δεσμευτικού μέσου, εταιρικών σχέσεων και άλλων μέτρων».

Κατά την 24^η συνεδρίαση του ΔΣ του UNEP δρομολογήθηκε εκ νέου ο διάλογος για την ανάγκη ενός νομικά δεσμευτικού μέσου σε διεθνές επίπεδο. Καμία συμφωνία δεν έχει συναφθεί ακόμη. Το ΔΣ κατάρτισε, ωστόσο, έναν κατάλογο θεμάτων προτεραιότητας, όπου συμπεριλαμβάνεται η μείωση της συνολικής ζήτησης και προσφοράς υδραργύρου, και συγκρότησε μια ad hoc ομάδα εργασίας ανοικτής σύνθεσης (ad hoc open-ended working group - AHOEWG), στην οποία ανέθεσε να εξετάσει, για κάθε προτεραιότητα, το εύρος των διαθέσιμων μέτρων και στρατηγικών αντιμετώπισης του προβλήματος, τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα των εθελοντικών και νομικά δεσμευτικών προσεγγίσεων, τις δυνατότητες υλοποίησης, καθώς και το κόστος και τα οφέλη των μέτρων και των στρατηγικών αντιμετώπισης του προβλήματος¹.

Η ad-hoc ομάδα εργασίας ανοικτής σύνθεσης προβλέπεται να συνέλθει δύο φορές, μία φορά πριν από την 10η ειδική συνεδρίαση του ΔΣ του UNEP, την εβδομάδα της 12ης Νοεμβρίου 2007, και μία δεύτερη φορά, μεταξύ της εν λόγω ειδικής συνεδρίασης και της 25ης τακτικής συνεδρίασης του ΔΣ του UNEP, το Φεβρουάριο του 2009. Η ομάδα έλαβε την εντολή να υποβάλει έκθεση προόδου στην ειδική συνεδρίαση και τελική έκθεση παρουσιάζοντας τις επιλογές και τις συναινετικές συστάσεις στην 25^η συνεδρίαση του ΔΣ.

¹ Απόφαση 24/3 του ΔΣ του UNEP της 9^{ης} Φεβρουαρίου 2007

Σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή ενέκρινε την κοινοτική στρατηγική για τον υδράργυρο² το 2005. Η δράση 5 της στρατηγικής προβλέπει τα εξής: «Ως προκαταληπτική συμβολή υπέρ της πρότασης σχετικά με μια οργανωμένη σε παγκόσμιο επίπεδο προσπάθεια για το σταδιακό τερματισμό της πρωτογενούς παραγωγής του υδραργύρου και με παράλληλο στόχο να σταματήσει η είσοδος των πλεονασμάτων στην αγορά, (...) η Επιτροπή σκοπεύει (...) για το σταδιακό τερματισμό των εξαγωγών υδραργύρου από την Κοινότητα το αργότερο έως το 2011». Η δράση 20 προβλέπει ότι «για να μειωθεί η προσφορά υδραργύρου διεθνώς η Κοινότητα θα πρέπει να συνηγορήσει υπέρ του σταδιακού τερματισμού της πρωτογενούς του παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο και να ενθαρρύνει τις υπόλοιπες χώρες να απαγορεύσουν την επανεισαγωγή των ήδη υφιστάμενων πλεονασμάτων στην αγορά». Απαντώντας στη στρατηγική, το Συμβούλιο με το ψήφισμά του της 24^{ης} Ιουνίου 2005 υπογράμμισε τη σημασία της εν λόγω δράσης, αλλά δήλωσε επίσης ότι «δεν αρκεί να προστατευτεί η ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον από τις αρνητικές επιπτώσεις του υδραργύρου που απελευθερώνεται στο περιβάλλον» και ότι συνεπώς «είναι επιπλέον απαραίτητη η διεθνής δέσμευση με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για ένα νομικά δεσμευτικό μέσο».

Η ΕΕ εξακολούθησε να εμμένει στη θέση της κατά τη διάρκεια της 24ης συνεδρίασης του Διοικητικού Συμβουλίου του UNEP (5-9 Φεβρουαρίου 2007). Η πρόταση για νομικά δεσμευτικές κανονιστικές ρυθμίσεις για τον υδράργυρο σε παγκόσμιο επίπεδο στηρίχτηκε από τις χώρες της Αφρικής και της Νοτίου Αμερικής, άλλες όμως χώρες όπως οι ΗΠΑ, ο Καναδάς, η Κίνα και η Ινδία αρνήθηκαν να αναλάβουν δέσμευση για μια προσέγγιση με βάση ένα νομικά δεσμευτικό μέσο, τουλάχιστον επί του παρόντος.

Συνεπώς, είναι προφανές ότι η διάρθρωση βάσει τεσσάρων σταδίων που εφαρμόζει τώρα το UNEP, όπως περιγράφεται παραπάνω, θα είναι καθοριστική για τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας για ανάληψη περαιτέρω δράσης μέσω ενός νομικά δεσμευτικού μέσου ή με προσφυγή σε άλλα μέσα. Μολονότι η ομάδα δεν έχει τυπικά οριστεί ως όργανο διαπραγμάτευσης, είναι προφανές από τις τελευταίες συνεδριάσεις του ΔΣ ότι στην πραγματικότητα θα εργαστεί κατά ανάλογο τρόπο με αυτόν μιας διεθνούς επιτροπής διαπραγμάτευσης κατά την πρώτη φάση των εργασιών. Επομένως, η φιλοδοξία της Κοινότητας να επιτύχει ένα παγκόσμιο νομικά δεσμευτικό μέσο για τον υδράργυρο πρέπει να προωθηθεί και να υποστηριχτεί με συνεκτικό και πειστικό τρόπο. Έχει μεγάλη σημασία η ενίσχυση της συνεργασίας η οποία διασφαλίζει μια υψηλής ποιότητας συμβολή στη διαδικασία.

3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο υδράργυρος είναι μια ουσία η οποία αποτελεί ήδη σε μεγάλο βαθμό αντικείμενο κανονιστικής ρύθμισης από την υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία. Το σχετικό με τον υδράργυρο *κεκτημένο* συνίσταται σε δέκα περίπου οδηγίες και αποφάσεις για τη μείωση της περιεκτικότητας ορισμένων προϊόντων σε υδράργυρο, από τα καλλυντικά έως τις μπαταρίες, ή για τον περιορισμό της κυκλοφορίας στην αγορά και της χρήσης προϊόντων που περιέχουν υδράργυρο. Συγκεντρωτικός κατάλογος της κοινοτικής νομοθεσίας που αφορά τον υδράργυρο παρατίθεται στο κεφάλαιο 5.3 της εκτίμησης αντικτύπου που συνοδεύει την πρόσφατη πρόταση κανονισμού για την απαγόρευση των εξαγωγών μεταλλικού υδραργύρου και την ασφαλή

²

COM(2005)20 τελικό της 28.1.2005

αποθήκευσή του³. Μια άλλη σημαντική κοινοτική νομοθετική πράξη που εξετάζεται ακόμη στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας είναι η πρόταση οδηγίας σχετικά με τους περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά ορισμένων οργάνων μέτρησης που περιέχουν υδράργυρο⁴. Η εν λόγω πρόταση, όπως και η ίδια η στρατηγική για τον υδράργυρο, συμπληρώνεται από εκτίμηση αντικτύπου.

³ COM(2006)636 τελικό της 26.10.2006

⁴ COM(2006)69 τελικό της 21.2.2006

B. ΣΥΣΤΑΣΗ

Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή συνιστά:

- α) στο Συμβούλιο να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να συμμετάσχει, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και για θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Κοινότητας, στις διαπραγματεύσεις για τη θέσπιση ενός νομικά δεσμευτικού μέσου για τον υδράργυρο, σε συνέχεια της απόφασης 24/3 του ΔΣ του UNEP, οι οποίες θα αρχίσουν στο πλαίσιο της ad hoc ομάδας εργασίας ανοικτής σύνθεσης που συγκροτήθηκε δυνάμει της εν λόγω απόφασης·
- β) στο Συμβούλιο να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να διεξάγει τις εν λόγω διαπραγματεύσεις εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μετά από διαβούλευση με την ειδική επιτροπή που ορίστηκε από το Συμβούλιο σύμφωνα με τις οδηγίες διαπραγμάτευσης που παρατίθενται στο παράρτημα·
- γ) όταν οι διαπραγματεύσεις αφορούν θέματα που εμπίπτουν στην κοινή αρμοδιότητα Κοινότητας και κρατών μελών, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη να συνεργάζονται στενά κατά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με σκοπό την ενότητα κατά τη διεθνή εκπροσώπηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγίες διαπραγμάτευσης

1. Κατά τη διαδικασία εκτίμησης και διαπραγμάτευσης υπό την αιγίδα του UNEP, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι εξετάζεται όλο το φάσμα των μέτρων και των διαθέσιμων επιλογών για μια συνολική διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με τον υδράργυρο, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην πρωτογενή παραγωγή υδραργύρου, στους περιορισμούς στην εμπορία μεταλλικού υδραργύρου, στα προϊόντα που περιέχουν υδράργυρο και στη χρήση υδραργύρου στη βιομηχανία παραγωγής χλωριούχων αλκαλίων. Η Επιτροπή αποσκοπεί στην έγκαιρη θέσπιση κατάλληλων νομικά δεσμευτικών μέσων τα οποία καλύπτουν τα εν λόγω θέματα και τους ενδιαφερόμενους φορείς της παγκόσμιας αγοράς.
2. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι οι διατάξεις του μελλοντικού νομικά δεσμευτικού μέσου είναι σύμφωνες προς τη σχετική κοινοτική νομοθεσία, τις διεθνείς δεσμεύσεις και τους στόχους των κοινοτικών πολιτικών, ιδίως της κοινοτικής στρατηγικής για τον υδράργυρο.
3. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι το σχέδιο ενός νομικά δεσμευτικού μέσου για τον υδράργυρο περιλαμβάνει κατάλληλες διατάξεις οι οποίες επιτρέπουν στην Κοινότητα να καταστεί συμβαλλόμενο μέρος στο εν λόγω μέσο.
4. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο για την έκβαση των διαπραγματεύσεων και, κατά περίπτωση, για οιοδήποτε πρόβλημα προκύψει κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.